

УДК 821.161.2(792)

ГОРБОЛІС Лариса – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, вул. Роменська, 87, Суми, 40000, Україна (gorbolisspu@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4775-622X>

Scopus: 57225205167

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.65.3>

Бібліографічний опис статті: Горболіс, Л. (2026). Функціональність фольклорного контенту в комедії Івана Нечуя-Левицького «На Кожум'яках». *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 65, 24–30, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.65.3>

ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ФОЛЬКЛОРНОГО КОНТЕНТУ В КОМЕДІЇ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО «НА КОЖУМ'ЯКАХ»

Анотація. У статті акцентовано на актуальності літературознавчих студій із проблем різноаспектного освоєння фольклору у творах українських письменників. **Мета статті** – з'ясування функцій фольклору в п'єсі І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках». **Завдання статті:** виявити шляхи художнього транслювання в літературний твір фольклорного матеріалу; з'ясувати значення фольклорного контенту на різних рівнях організації літературного твору (індивідуалізація героїв, художнє формування оцінних суджень, мистецький задум автора тощо). У дослідженні застосовано герменевтичний, історико-культурний, порівняльно-історичний, біографічний методи та принципи рецептивної естетики. **Новизна дослідження:** з'ясовано, що фольклорний контент органічно аплікований і художньо освоєний у п'єсі «На Кожум'яках» на сюжетному рівні, у формуванні емоційно насичених епізодів, побудові мовних партій (прислів'я, примовляння, побажання) головних і другорядних героїв, у відображенні багатства української сміхової культури, родинних обрядів, ментальних особливостей киян XIX століття, хореографічних, пісенних та музичних зразків. **Висновки:** раціональне залучення в п'єсі фольклорного контенту є свідченням глибокого розуміння драматургом значення фольклорних традицій для утвердження національної культури, розвитку українського професійного театру. Фольклор у творі виконує ідейно-сміслову, дидактичну, декоративну, інформаційно-прогностичну, характеротвірну, розважальну функції й потребує глибшого осмислення в контексті української сценічної традиції. За допомогою фольклорного матеріалу автор відтворює риси національного характеру українців, емоційні стани героїв, порушує складні питання моралі. Комедія І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках» актуальна для аналізу національних типів української літератури, адже через непрості психологічні моменти та епізоди комедійної п'єси передано характерні риси персонажів.

Ключові слова: українська література, українська драматургія, український менталітет, мораль, І. Нечуй-Левицький, п'єса, пісенно-хореографічний контент.

HORBOLIS Larysa – Doctor of Philology, Professor at the Department of Ukrainian Language and Literature, Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, 87, Romenska str., Sumy, 40000, Ukraine (gorbolisspu@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4775-622X>

Scopus: 57225205167

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.65.3>

© ГОРБОЛІС Лариса, 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

To cite this article: Horbolis, L. (2026). Funktsionalnist folklornoho kontentu v komedii Ivana Nechui-Levytskoho «Na Kozhumiakakh» [Functionality of Folklore Content in Ivan Nechui-Levytskyi's Comedy "On the Kozhumiaki"]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya "Filolohiia" – Problems of Humanities. "Philology" Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 65, 24–30, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2026.65.3> [in Ukrainian].

FUNCTIONALITY OF FOLKLORE CONTENT IN IVAN NECHUI-LEVYTSKYI'S COMEDY "ON THE KOZHUMYAKI"

Summary. The article emphasizes the relevance of literary studies focused on the diverse ways Ukrainian writers incorporate folklore into their works. **The purpose of the study** is to identify the functions of folklore content in I. Nechui-Levytskyi's play "On the Kozhumiaki". **The objectives of the article** include: revealing the artistic ways folklore material is transmitted into the literary text; clarifying the significance of folklore content at different levels of literary organization (individualization of characters, artistic formation of evaluative judgments, the author's aesthetic intention, etc.). The research employs hermeneutic, historical-cultural, comparative-historical, biographical methods, as well as principles of receptive aesthetics. **The novelty of the study** lies in demonstrating that folklore content is organically integrated and artistically mastered in "On the Kozhumiaki" at the plot level, in the creation of emotionally rich episodes, the construction of linguistic units (proverbs, sayings, well-wishes) for main and secondary characters, and in reflecting the richness of Ukrainian comic culture, family rituals, the mental traits of 19th-century Kyiv residents, and choreographic, song, and musical patterns. **Conclusions:** The rational use of folklore content in the play demonstrates the dramatist's deep understanding of the role of folklore traditions in reinforcing national culture and developing professional Ukrainian theater. Folklore in the work performs ideological-semantic, didactic, decorative, informational-predictive, character-forming, and entertaining functions, and requires deeper interpretation in the context of Ukrainian stage tradition. Through folklore material, the author conveys national character traits of Ukrainians, the emotional states of the characters, and addresses complex moral issues. I. Nechui-Levytskyi's comedy "On the Kozhumiaki" is relevant for analyzing national types in Ukrainian literature, as the complex psychological moments and episodes of the comedic play convey characteristic traits of the characters.

Key words: Ukrainian literature, Ukrainian dramaturgy, Ukrainian mentality, morality, I. Nechui-Levytskyi, play, song-and-choreographic content.

Постановка проблеми. Українська драматургія від початку XIX століття виконувала важливу націєзбережну функцію, формувала національну свідомість українців, оптимізувала форму і зміст українського театру. Художньо трансльований у тексти п'єс фольклорно-етнографічний контент був дієвим засобом популяризації української мови й національних традицій. Створена 1875 року п'єса «На Кожум'яках» І. Нечуя-Левицького – фольклориста, етнографа, критика, митця, глибоко переконаного в необхідності розвитку української літератури й культури на національній основі, – мала поповнити репертуар українського театру, постати поруч із популярними на той час виставами із локальним колоритом Полтави й Харківщини – йдеться найперше про «Наталку Полтавку» І. Котляревського, «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка. Дослідження функціональності залу-

ченого І. Нечуєм-Левицьким фольклорного матеріалу має увиразнити значення твору в українському культурно-мистецькому просторі XIX ст., підкреслити націєзорієнтованість світоглядних позицій письменника.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Присутність фольклору в різножанрових творах української літератури від давніх часів до сучасності засвідчує неперебутність українських культурних традицій, новаторські пошуки митців у художньому освоєнні національної культури. У розрізі проблеми актуальними й запитаними в сучасному науковому дискурсі є праці відомих дослідників художньої системи фольклору Я. Гарасима, І. Дея, М. Дмитренка, О. Киченка, Ф. Колесси, О. Мишанича та ін. Залучений в українську драматургію фольклорний контент, форми його багатовекторної взаємодії з літературним текстом та шляхи запровадження на

театральну сцену упродовж тривалого часу цікавить дослідників різних поколінь, що засвідчують системні літературознавчі праці Л. Дем'янівської, А. Новикова, Г. Семенюка, М. Яценка, а також критичні, театрознавчі праці та мемуаристика письменників, істориків театру В. Антоновича, М. Вороного, І. Карпенка-Карого, Г. Квітки-Основ'яненка, Я. Мамонтова, Л. Старицької-Черняхівської. Різним аспектам художньої своєрідності п'єси «На Кожум'яках» І. Нечуя-Левицького присвячені праці Я. Муравецької, К. Радченко. Я. Муравецька, скажімо, зауважила, що «зв'язок І. Нечуя-Левицького з театром не підлягає сумніву, проте ці взаємини досить неоднозначні... Драматургія письменника не мала гучного успіху: найбільшої слави зазнала п'єса “На Кожум'яках”, проте лише у комічній переробці М. Старицького» (Муравецька, 2019, с. 93). К. Радченко, аналізуючи бінарні позиції моралі та етичні особливості поведінки героїв-киян ХІХ ст., засвідчила «тенденцію до соціальної, етнографічної, географічної та моральної предметності з прагненням І. Нечуя-Левицького до реалістичного опису різноманітних сторін життя Києва, зображення народного та міщанського світів у рельєфних і пластичних образах драматургії» (Радченко, 2023, с. 106). Проте фольклорна матриця твору ще потребує системного студіювання, що підкреслює **актуальність** нашого дослідження.

Мета статті – з'ясування функцій фольклорного матеріалу в п'єсі І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках». **Завдання статті**: виявити шляхи транслявання в літературний твір фольклорного матеріалу; з'ясувати смислове значення фольклорного контенту на різних рівнях організації літературного твору.

Виклад матеріалу. Усна народна творчість для українських письменників різних поколінь є невичерпним джерелом мотивів, сюжетів, ідей, тем і образів. Фольклорист О. Дей наголошує, що «на всьому історичному шляху розвитку писемної літератури народна творчість вливалася до неї різними руслами, у різних формах і доказах, у різноступеневому творчому перетворенні... Завжди тією чи іншою мірою впливала на літературний процес ідейно, соціально й естетично. Вплив цей залежав від етапу розвитку літератури й сві-

тогляду її представників...» (Дей, 1981, с. 5). Активним популяризатором української культури був і І. Нечуй-Левицький. Як засвідчують його праці «Непотрібність великоруської літератури для України і для слов'янщини», «Марія Заньковецька, українська артистка», «Критичний огляд», «Загальний огляд найновішої русько-української літератури» тощо, письменник був добре обізнаний зі станом театального мистецтва в Україні та зі сценічним репертуаром, зауважував народний характер п'єс «Наталка Полтавка» та «Москаль-чарівник» І. Котляревського, схвально відгукувався про драматичні твори корифеїв українського театру, професійну майстерність М. Заньковецької. Фольклор, на його переконання, був потужним маркером самотності національного культурного простору.

Українська народна творчість органічно проникла на різні рівні внутрішньої і зовнішньої організації комедії «На Кожум'яках», яку І. Нечуй-Левицький готував для театру, що засвідчує його лист до В. Барвінського від 22 лютого 1875 року (Нечуй-Левицький, 1968). Як відомо, фольклорні твори часто апелюють до «мандрівного сюжету», максимально наближаючи в такий спосіб подію до слухача. Сюжет п'єси «На Кожум'яках» нагадує народну бувальщину чи анекдот. Анекдот, стверджує І. Кімакович, наймобільніший фольклорний жанр, «виконавши свою місію (функцію, кодифіковану культурною традицією)» (Кімакович, 2010, с. 276), він синтезує знання, має дидактичну скерованість й актуалізується доти, «допоки буде існувати суспільна потреба акцентувати увагу на тому стереотипі мислення чи поведінки, які постулюються і заперечуються» (Кімакович, 2010, с. 276). Анекдот відображає суспільні цінності та ідеї у вигляді стереотипів, протиставляючи чи зіштовхуючи їх, що характерно й для твору І. Нечуя-Левицького, де анекдотичність простежується в розгортанні колізії твору, коли цирульник Свирид Гострохвостий хоче обманути Горпину Корніївну – матір Оленки, дівчини, яка йому сподобалася. Риси анекдоту містять і епізоди, наприклад, сцени повідомлення башмачниці, бублейниці й печерської міщанки Меронії про сватання Гострохвостого й Оленки – мовні партії героїнь мають характерні для народних зразків

елементи повторення (про частування, веселощі на іменинах Горпини Корніївни). Анекдот, підкреслює І. Кімакович, маніпулює системою персонажів, способом зображення дійсності, конфліктами та стереотипами сприйняття; у ньому відбувається і «неочікуваність зіткнення певних реалій чи понять» (Кімакович, 2010, с. 276), а «прагматика анекдоту – в тому, що він виконує своє комунікативне надзавдання (і естетичні функції) тому, що має такі умови побутування (комунікативний контекст), і таку поетику (в широкому розумінні терміна)» (Кімакович, 2010, с. 277). Анекдотичність, ефективно унааявлена у творі «з участю» інших фольклорних зразків, засвідчує різноманіття української сміхової культури.

Наголосимо, що обрані І. Нечуєм-Левицьким фольклорно-етнографічні матеріали та їх художнє транслювання для базового авторського тексту (адже відомо про доопрацювання п'єси М. Старицьким для сцени) позначені продуманістю та оригінальністю компонування, що позитивно вплинуло на зміст, ідейне наповнення твору та його сценічну реалізацію. Міщанська комедія на п'ять дій порушує проблему цінності людських взаємин, духовних прагнень, морального вибору людини в різних життєвих обставинах.

Апелювання автора комедії «На Кожум'яках» до пісень надає твору динамічності, підсилює розважальний ефект, підтримує увагу й інтерес реципієнта. Фольклорний матеріал виконує в п'єсі естетичну, емоційну й виховну функції. Крім народних пісень, у творі наявні й літературні ліричні твори (наприклад, «Не щебечи, соловейку» В. Забіли), що мотивами, настроями й образами суголосні з українськими фольклорним зразками. Виконавцями пісень виступають митрополичі баси і хори міщан «із прив'язкою» до місцевості – Подольські та Старогородські. Пісня «Не щебечи, соловейку» не лише музично декорує твір, вона – яскрава ілюстрація душевного стану дійових осіб, виразник їхніх внутрішніх переживань: «Твоя пісня дуже гарна, / Ти гарно співаєш; / Ти щасливо спарувався, / Ще й гніздечко маєш.

Подольський хор (ще голосніше, аж дереться): А я бідний, безталанний, / Без пари, без хати! / Не досталось мені в світі / Весело

співати» (Нечуй-Левицький). Інші грані міжособистісних стосунків та конфліктних ситуацій засвідчують такі рядки народної пісні: «Хлопче молодче, який ти ледащо, / Задумав женитись, сам не знаєш нащо» (Нечуй-Левицький).

П'єса «На Кожум'яках» насичена примовляннями, приповідками, ідіомами, епітетами, порівняннями та метафорами, властивими українській усній народній творчості. Вони підтримують емоційну атмосферу важливих епізодів твору (скажімо, зустріч Гострохвостого з Євфросиною, з її батьками тощо), динамізують сюжет, підкреслюють специфіку міжособистісних стосунків, виконують смислотвірну функцію і, що прикметно, є промовистими індикаторами матеріального та духовного життя Подільського району Києва: чорні брови, гріхове гульбище, цілосвітній брехун, звикла верховодити, топтати стежку, дере носа, набрався розуму, нудьга бере, світ немилий, випустити з рук, слухати теревені, повертати розумом, буде пир на весь мир, бажати щастя-долі, покуштувати хліба-солі, гарна, хоч води з лиця напийся; втішатися, як весняною квіткою; язик, як бритва; бігала, як той хорт за зайцями; коливається, як жид з богомільям; пхаємось коло стола, наче овечки. Окрему групу становить корпус народних примовлянь, побажань (щоб мої іменини щороку були такі веселі; даруй же, Господи, цей празник проводити, майбутнього року діждати; щоб ми діждали в доброму здоров'ї пити за куму й на майбутній рік, як тепер п'ємо живенькі та здоровенькі; борони Боже; ой, лишечко моє; ой, гріх мій; Як вас Господь милує?

Низка художніх засобів розгорнуті у творі в розважально-анекдотичні сценки, як-от: «Горпина: Чого ви одхрещуєтесь од мене? В мене нема на голові чортячих рогів. Сидір Свиридович: А хто ж заглядав під ваш очіпок? А може, й є? Горпина: А як я скину хустку та покажу?» (Нечуй-Левицький). Показовий також інший епізод: «Гострохвостий: Я прийшов сватати Оленку, коли буде ласка ваша. Я знаю, що Оленка не спротивиться. Горпина: Оленка не спротивиться, а я то, може, спротивлюсь, бо маю свої норози й примхи. Гострохвостий: То одженіть їх чи свяченою водою, чи кропилом або чим там треба. Гор-

пина: Еге! Бабські норони не чоловічі: не сплота одженеш і кочергою, не то що кадилом» (Нечуй-Левицький). Прикметна інша сцена з розгорнутими метафорами: «Євфросина: Якби пак можна було заглянути в вашу душу та подивитись в ваше серце! *Гострохвостий*: То там ви побачили б, що золотими слов'янськими буквами написано: Євфросина Сидоровна Рябкова. Ой, якби золотий ключ од вашого серця та лежав в моєї душі в кишені, який би я був щасливий!» (Нечуй-Левицький). Попри лаконічність мікроепізодів, вони показові емоційною насиченістю, сприяють індивідуалізації героїв.

Мова персонажів, наповнена фольклорними порівняннями й метафорами, промовисто характеризує дійових осіб. Так, образ Євфросини презентують такі репліки: «*Сидір Свиридович*: Але що ж то за доню ми вихали! На всі Кожум'яки! *Євдокія Корніївна*: І на всю Глибочицю. Що сказати правду, коли нікого нема в хаті, то наша Євфросина така гарна, як я колись була: в неї якраз такі карі очі, такі чорні брови, як у мене. В неї весь хист мій! *Сидір Свиридович*: Авжеж гарна: все гарне, тільки в неї ніс такий... трохи ніби довгий чи гострий... трохи такий як у чорногуза. Ой, коли б не почувла!.. *Горпина*: Тільки дуже звикла верховодити, тим, бач, що великорозумна. Якби моя Оленка так верховодила в хаті, то я б їй патли обскубла... Євфросина таки вередлива. Недурно вона так дере носа передо мною, неначе я їй не тітка» (Нечуй-Левицький).

Драматичний твір у ХІХ столітті створювано найперше для сцени, тож український пісенно-танцювальний сегмент був необхідним складником п'єси, він мав підкреслити індивідуальність героїв, розкрити багатогранність української сміхової культури. Про важливість танців та пісенно-музичного контенту, особливості його застосування у творах М. Старицького, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького – представників професійного театру – ми вже мали нагоду говорити, підкреслюючи, що «присутність мистецтв в українському письменстві другої половини ХІХ ст. розширюється у зв'язку з активізацією театрального руху, а згодом (від 1883 р.) зі створенням українського професійного театру» (Горболіс, 2023, с. 140). У п'єсі І. Нечуя-Ле-

вицького «На Кожум'яках» залучено танець та народні танцювальні пісні, що індивідуалізують (характеризують рід занять, темперамент) героїв. Наприклад, бублейниця приспівує: «Уберусь я, молоденька, в новенькі сап'янці, / Та винесу бублички на базар уранці. / Бублички гарячі, / Бублички свіжі ...» (Нечуй-Левицький); башмачниця співає: «Дивіться, чоловіки, / Які в мене черевики. / Це ж мені панотець покупив, / Щоб хороший молодець полюбив... (*Пританцьовує*)» (Нечуй-Левицький). Як бачимо, танець постає як логічний супровід і доповнення пісні, надає епізодам твору емоційності, динамізує образ другорядних героїв, підкреслює їхню важливість та закономірність у структурі твору.

За народним звичаєм на застіллі іменинницю гості «прославляють» – співають присвячені їй пісні. І. Нечуй-Левицький фіксує пісенний фрагмент родинної обрядовості Києва: «*Всі (співають)*: І лід тріщить, і комар пищить, / А то кум до куми порося тащить. / Кумцю, голубцю! Звари мені порося, / Звари мені порося, щоб і юшка була! / І юшечка, і петрушечка. / Кума моя, люба моя, моя душечка!» (Нечуй-Левицький). Наголосимо, що І. Нечуй-Левицький запропонував авторський варіант пісні, адже відомо про інші зразки, як-от: «І льод тріщить, / і вода плющить / Ой кум до куми / Судака тащить» (І льод тріщить) або: «Очерет тріщить, / І вода плющить, / А кум до куми / Судака тащить» (Очерет тріщить). Зміст наведеної І. Нечуєм-Левицьким пісні відображає абсурдність ситуації, нелогічне поєднання *льоду* і *комара* (вони не можуть існувати разом – в інших двох зразках *лід*, *вода*, *судак*, *очерет* перебувають в одному смисловому полі). Тут, як видається, не спрацьовує художній прийом умовності, адже образи й події у зачині пісні асоціюються з ідіомами «На городі бузина, а в Києві дядько», «Ні се, ні те», декларуючи алогічність та безглуздість ситуації. Пісня має концептуально важливе значення для розвитку подій комедії: вона є своєрідним смисловим центром, що потребує дешифрування, бо містить, на нашу думку, приховану прогностичну інформацію: пісню виконують на родинному святі (на іменинах Горпини Скавичихи), куди потрапив Гострохвостов і засва-тав Оленку; її співають *усі* присутні, тобто це

колективний голос, який через посередництво слова (описаної у тексті народної пісні абсурдно-хаотичної ситуації) промовляє про фіктивність планів, химерність ситуації (як відомо, герой сватається одночасно до двох дівчат), несправжність почуттів Гострохвостова. Введений у комедію І. Нечуєм-Левицьким текст пісні є непростим для сприймання і засвідчує необхідність формування в реципієнтів художніх смаків і розуміння тексту. Як відомо, це було одним із головних завдань українського театру другої половини XIX століття.

Автор п'єси «На Кожум'яках» продуктивно освоює українські народні пісенно-танцювальні зразки. Суттєво доповнює цей блок народної культури, художньо трансльованої у творі, музичний супровід – запрошений Гострохвостим музика на іменини Горпини. Звуки катеринки наповнюють епізод родинного свята позитивною енергетикою, цей інструмент – маркер музичних уподобань киян другої половини XIX століття, він увиразнює інформаційно-краєзнавчий вектор твору. Пісні, танці й музика були невід'ємною частиною тогочасної української вистави, проте вони мали бути доречними, відповідати формі, змісту, концепції твору, нести певний смисл. Про це влучно зауважував І. Карпенко-Карий: «У малоросійських писак народ танцює і співає все життя, немає в них ні печалі, ні горя, ні суспільних інтересів. Навколо голод, бідність, темнота, а вони танцюють і співають!.. Та це ж брехня. Все це нікчемні викрутаси літературних клоунів» (Карпенко-Карий (Тобілевич), 1985, с. 280). У п'єсі І. Нечуя-Левицького пісні й танці наповнювали твір позитивною енергетикою, були елементом розвитку сюжету

(знайомство матері з Гострохвостим, відвідання Гострохвостим іменин тощо), надавали виставі автентичності, викликали в реципієнтів інтерес – так синтез народного музичного й пісенно-хореографічного контентів у творі І. Нечуя-Левицького акцентує на значущості фольклору в театрі, репертуар якого потребував постійного оновлення.

Висновки. Художньо освоєний у комедії «На Кожум'яках» І. Нечуя-Левицького мандрівний сюжет, анекдотичні ситуації, український народний пісенно-танцювальний контент, багатство виявів народної сміхової культури засвідчили належність п'єси до української літературної традиції, покликаної боронити кордони культури й національної ідентичності. Фольклор виконує у п'єсі ідейно-сміслову, декоративну, дидактичну, розважальну, характеротвірну, інформаційно-прогностичну функції, оптимізує сюжет, специфікує рід занять героїв, усутнює конфліктно-комедійні ситуації, викриває людські хиби. Наповненість комедії українськими народними прислів'ями, приказками, побажаннями підкреслює неповторність, динамічність, емоційність твору. Комедія І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках» актуальна для аналізу національних типів української літератури, адже через непрості психологічні ситуації комедійної п'єси передано характерні риси персонажів. Перспективним видається дослідження твору І. Нечуя-Левицького (в доопрацьованому М. Старицьким варіанті) в аспекті його запитаності та особливостей освоєння на сцені в різних акторських практиках, що сприятиме перепрочитанню та інтерпретації тексту.

ЛІТЕРАТУРА

- Горболіс Л.** Інтермедіальність української літератури : тенденції розвитку, етапи становлення, національна своєрідність. *Trends in the development of philological education in the era of digitalization : European and national contexts* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 131–159. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/320/8715/18216-1>.
- Дей О.** Спілкування митців з народною поезією. Київ : Наукова думка, 1981. 336 с. І льод тріщить. URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/231596.html>
- Карпенко-Карий (Тобілевич) І.** Записки до з'їзду сценічних діячів. Твори : у 3-х т. Київ : Дніпро, 1985. Т. 3. С. 279–288.
- Кімакович І.** Український фольклорний анекдот як гуманітарна цінність та гуманістичний ідеал : перспективи вивчення. *Народознавчі зошити*. 2010. № 1–2. С. 273–279.
- Муравецька Я.** Візуальні форми зображення в реалістичній прозі (на матеріалі творчості Івана Нечуя-Левицького) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06. Київ, 2019. 209 с.

- Нечуй-Левицький І.** Комедія «На Кожум'яках». URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=909>.
- Нечуй-Левицький І.** Твори : у 10 т. Київ : Наукова думка, 1968. Т. 10. 584 с.
Очерет тріщить. URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/267420.html>.
- Радченко К.** Особливості етичного прояву моралі киян XIX століття (за п'єсами І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках», «Голодному й опеньки – м'ясо»). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2023. № 2(34). С. 104–106.

REFERENCES

- Horbolis, L.** (2023). Intermedialnist ukrainskoi literatury: tendentsii rozvytku, etapy stanovlennia, natsionalna svoieridnist [Intermediality of Ukrainian Literature: Development Trends, Stages of Formation, and National Specificity]. *Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts*: Scientific monograph (pp. 131–159). Riga, Latvia [in Ukrainian].
- Dei, O.** (1981). *Spilkuvannia myttsiv z narodnoiu poeziieiu* [Communication of Artists with Folk Poetry]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- I lid trishchyt** [And the Ice cracks]. Retrieved from <https://www.pisni.org.ua/songs/231596.html> [in Ukrainian].
- Karpenko-Karyi (Tobilevych), I.** (1985). Zapysky do zizdu stsenichnykh diiachiv [Notes to the Congress of Stage Figures]. In I. Karpenko-Karyi (Tobilevych), *Tvory – Works* (Vols. 1–3; Vol. 3), (pp. 279–288). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
- Kimakovych, I.** (2010). Ukrainskyi folklorny anekdot yak humanitarna tsinnist ta humanistychnyi ideal : perspektyvy vyvchennia [Ukrainian Folk Anecdote as a Humanitarian Value and Humanistic Ideal: Prospects for Study]. *Narodoznavchi zoshyty – Ethnology Notebooks*, 1–2, 273–279 [in Ukrainian].
- Muravetska, Ya.** (2019). *Vizualni formy zobrazhennia v realistychnii prozi (na materialy tvorchoosti Ivana Nechui-Levytskoho)* [Visual Forms of Representation in Realist Prose (Based on the Works of Ivan Nechui-Levytskyi)]. (PhD thesis). Kyiv [in Ukrainian].
- Nechui-Levytskyi, I.** *Komediia «Na Kozhumiakakh»* [Comedy “Na Kozhumiaki”]. Retrieved from <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=909> [in Ukrainian].
- Nechui-Levytskyi, I.** (1968). *Tvory* [Works] (Vols. 1–10; Vol. 10). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Ocheret trishchyt** [The reeds Crackle]. Retrieved from <https://www.pisni.org.ua/songs/267420.html> [in Ukrainian].
- Radchenko, K.** (2023). Osoblyvosti etychnoho proiavu morali kyian KhIKh stolittia (za piesamy I. Nechui-Levytskoho «Na Kozhumiakakh», «Holodnomu y openky – miaso») [Peculiarities of the Ethical Manifestation of the Morality of Kyiv Residents in the 19th Century (Based on the Plays “Na Kozhumiaki” and “Holodnomu y Openky – Miaso” by I. Nechui-Levytskyi)]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Literary Studies. Linguistics. Folklore Studies*, 2 (34), 104–106 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 17.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 02.04.2026